

І. Ф. Надольний,
доктор філософських наук, професор
кафедри філософії та соціально-гуманітарних дисциплін,
заслужений працівник освіти України,
Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ

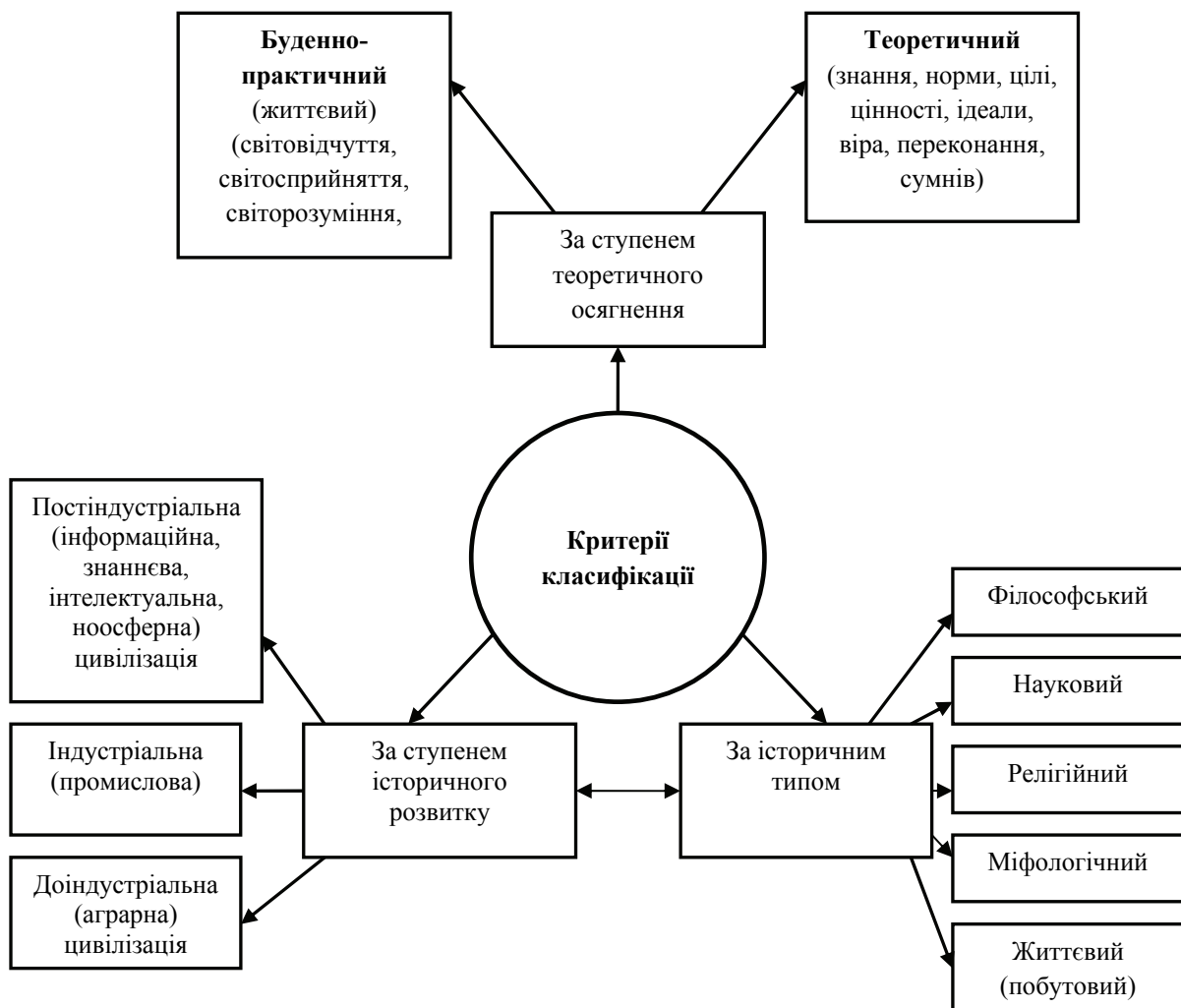
СВІТОГЛЯДНА ПАРАДИГМА – ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА ЕКОНОМІЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Динамічний розвиток суспільного простору обумовлюється об'єктивними і суб'єктивними чинниками, де ключову роль відіграють продуктивні сили та виробничо-економічні відносини між суб'єктами виробництва, розподілу та обміну діяльністю. Удосконалення продуктивних сил суспільства відбувається на основі дієвості всезагальних економічних законів-адекватності виробничих відносин характеру і рівню розвитку продуктивних сил; зростання продуктивності праці; економії часу та пропорційного розвитку галузей виробництва. Тут продуктивні сили інтенсивно не лише самі розвиваються, удосконалюються, а й впливають на всі інші елементи способу виробництва, бо вони в сучасну епоху базуються на розвитку науки як складового елемента їх структури. Сучасна наука багатогранна, вона включає наукові знання про природне, духовне буття суспільства й індивіда; пронизує всі сторони буттєвості, або іншими словами життєдіяльності суспільства у відповідну історичну епоху чи цивілізацію.

Наукові знання у сучасну епоху включають в себе широкі аспекти відношення матеріального й духовного, буття й духу, реальності й свідомості. Свідомість на суспільному та індивідуальному рівнях зазнає істотного впливу світоглядних вимірів – життєвих позицій, ціннісних орієнтацій, ідеалів, переконань і таким чином світоглядні узагальнення підносять духовне життя індивіда на якісно новий рівень, а тому світогляд – це синтез і вищий рівень духовного буття людини. Світогляд – найвища форма самоусвідомлення людини, логічно впорядкована духовно-раціональна система осягнення світу. Світогляд спонукає індивіда до реальних характерних дій, до реалізації ціннісних ідей у повсякденно-практичному його бутті. Якщо у людини з тих чи інших суспільних чи особистісних причин відсутні світоглядні переконання, то вона таким чином послаблює свій вплив на зміну матеріальних чинників, носіїв не лише добробуту, а й матеріальних благ суспільства в цілому. Чим вищий рівень світоглядної культури особистості, тим динамічніше розвивається, трансформується економічна сфера суспільства, яка вимагає й зміни всіх інших сторін і сфер суспільного буття. При цьому формами соціальної взаємодії (взаємовідносин) виступає кооперація, конкуренція, конфлікт, толерантність тощо, які мають специфічні ознаки і конкретні прояви в життєдіяльності людей, соціальних груп, верств чи структурних інститутів функціонування громадянського суспільства.

Світоглядна парадигма (світоглядна культура, свідомість, відносини, дієвість) – це цілісна картина світу, в якій ключове місце посідає відношення «людина – світ», де творчим суб'єктом виступає людина, яка є не як абстрактна дійсність, а є як світ, як держава, як суспільство. Зміна світоглядних переконань, позицій, цінностей в різноманітних аспектах й формах впливає на динамічність економічних структур, інститутів, форм власності та виробничих відносин, змушує їх активно видозмінюватись в інтересах індивіда по задоволенню його зростаючих потреб, цілей та мотивів діяльності.

У зв'язку з цим структуру світогляду можна подати наступним чином (рис.1).

Рис. 1. Критерії класифікації світогляду

За критерієм загальності: індивідуальний, груповий, національний, загальнолюдський.

За критерієм форм життєдіяльності: професійний, раціональний, ірраціональний, консервативний, ліберальний, альтруїстичний, оптимістичний, песимістичний, революційний, еволюційний, космополітичний, економічний,

етичний, культурологічний, правовий, екологічний, естетичний, художній, статистичний, фінансовий тощо.

Таким чином, виокремлені структурні елементи світоглядної парадигми (світоглядної культури) накреслюють основи динамічної трансформації економічного простору суспільства, слугуючи при цьому методологічною основою реалізації світоглядних імперативів сучасного громадянського суспільства.

Список використаних джерел:

1. Калакура Я.С. Ментальний вимір української цивілізації / Я.С. Калакура, О.О. Рафальський, М.Ф. Юрій. – К.: Генеза, 2017 р. – 560 с.
2. Надольний І.Ф. світогляд – ключова проблема державно-управлінської діяльності / Надольний І.Ф // Державне управління: історія, теорія, впровадження / За ред. Ю.В. Ковбасюка та ін. – К.: НАДУ, 2010. – Т. 1. – С. 14-15.
3. Парсонс Т. Система современных обществ / Т. Парсонс. – М.: Аспект – Пресс, 1988. – 270 с.

А. Г. Новицька,
*студентка освітнього ступеня «магістр»,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»,
Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ*

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТРАХОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Страхування є одним з найбільш ефективних інструментів мінімізації ризиків, протидії негативним впливам випадкових подій та небезпек на господарську діяльність підприємств і добробут населення. Не зважаючи на поступове зростання попиту на страхові послуги та відновлення темпів розвитку страхового ринку, для страхових компаній України залишаються невирішеними проблеми створення механізму управління ресурсним потенціалом та системи його функціонального забезпечення, з метою підвищення фінансової стійкості, інвестиційної привабливості та конкурентних позицій. На розвиток та ефективність діяльності страхових компаній впливає сукупність чинників зовнішнього та внутрішнього середовища [1].

У сучасних умовах, що характеризуються нестабільністю зовнішніх економічних факторів, важливим завданням керівництва є формування та оцінювання поточних перспективних можливостей страхової компанії, а саме його потенціалу. Важливість розвитку страховика як умови його існування, дає змогу поставити питання про дослідження ресурсного потенціалу, що